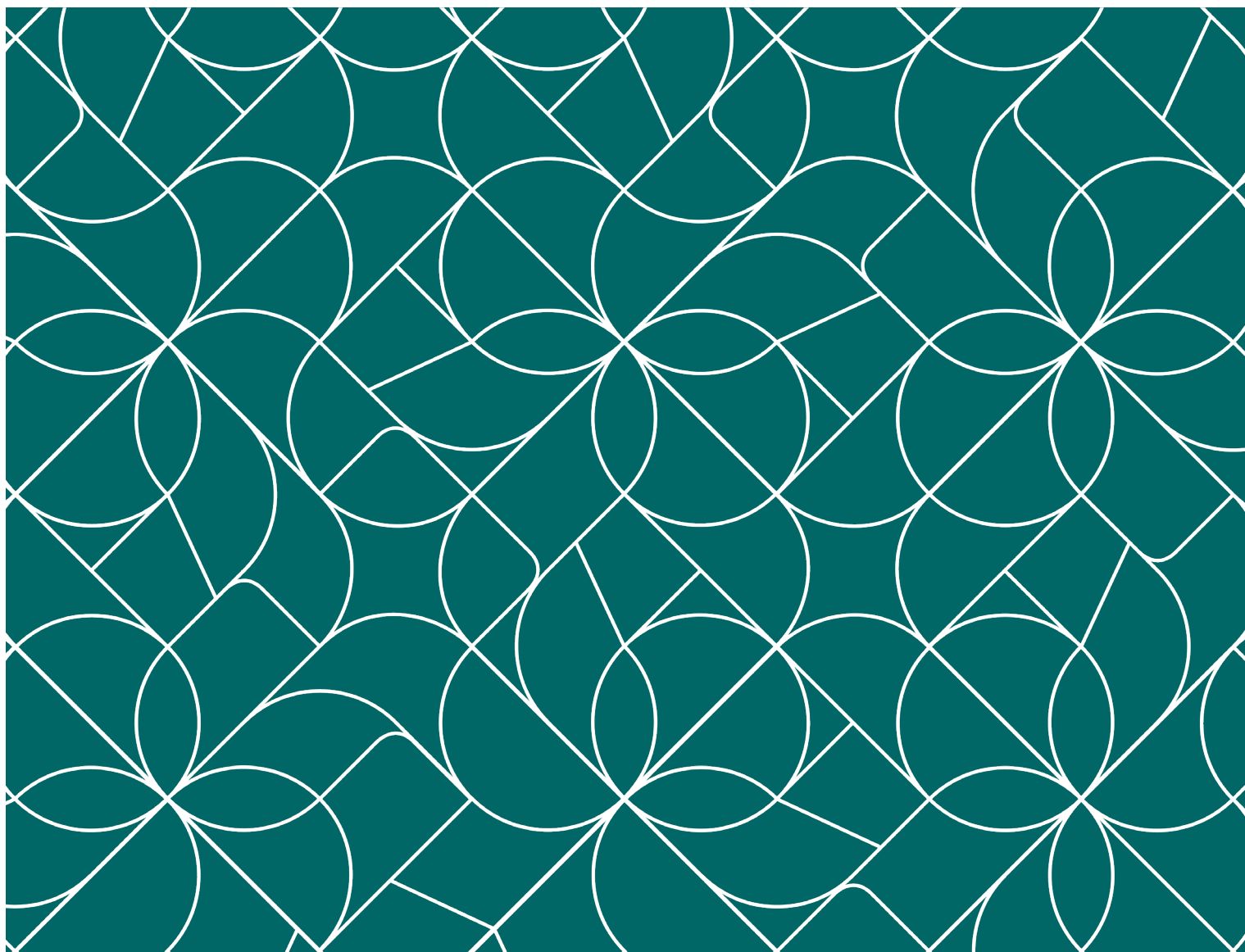

Budgetunderlag 2027–2029

Citera gärna ur IVO:s publikationer, men ange alltid källa. Kom ihåg att bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten, och du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

Rapporten finns publicerad på www.ivo.se

Artikelnr • IVO 2026-16

Utgiven • Mars 2026, www.ivo.se

Innehåll

1. Förslag till finansiering i korthet	4
2. Kort om IVO	4
3. Ökade krav på tillsyn och tillståndsprövning	5
3.1. Arbetet mot oseriösa och kriminella aktörer – en integrerad del av verksamheten.....	5
3.2. Tillsynen av vård och omsorg behöver fortsatt prioriteras.....	6
3.3. Nya tillsynsområden och tillståndsplikter ställer högre krav	6
4. Förslag till finansiering	7
4.1 Avgiftsbelagd verksamhet.....	8
4.1.1 Det ekonomiska målet för den avgiftsbelagda verksamheten bör ändras..	9
4.2 Särskild avgift för ej verkställda beslut och gynnande domar.....	9
5. Investeringar i anläggningstillgångar	10
5.1 Lokalrelaterade investeringar	11
5.2 Investeringar i immateriella anläggningstillgångar.....	11
5.3 Låneram för verksamhetsinvesteringar	11
6. Övriga villkor	12
6.1 Låneram	12
6.2 Räntekontokredit.....	12
6.3 Anslagskredit och anslagssparande	12

1. Förslag till finansiering i korthet

I en omvärld som förändras snabbt och präglas av en tilltagande välfärdsbrottslighet behöver IVO:s tillsyn och tillståndsprövning utvecklas för att möta de ökade krav som samhällsutvecklingen medför. Det finns fortsatt stora utmaningar i vården och omsorgen där patienter och brukare utsätts för risker och brister. Samtidigt som myndigheten växlar upp arbetet med att stoppa oseriösa och kriminella aktörer är det av största vikt att annan tillsyn inte trängs undan. För att IVO ska kunna fortsätta bedriva en effektiv, riskbaserad och rättssäker tillsyn samt en ändamålsenlig tillståndsprövning behöver nuvarande beräknade anslagsnivåer ligga kvar.

IVO bedömer att det i nuläget inte finns behov av ytterligare ekonomiskt tillskott för verksamhetsåret 2027, utöver det som är budgeterat i budgetpropositionen för 2026. För verksamhetsåren 2028 och framåt är behoven mer svårbedömda, mot bakgrund av ett ökande antal regeringsuppdrag och aviserade tillkommande uppgifter. Nya uppdrag behöver åtföljas av finansiering. Detta gäller även för 2027.

Sedan 2023 har antalet arbetade timmar inom olika regeringsuppdrag fördubblats. En stabil och långsiktig finansiering är en förutsättning för att regeringsuppgifterna ska kunna genomföras samtidigt som den ordinarie tillsynen kan bedrivas med bibehållen kvalitet och effektivitet.

IVO föreslår att regeringen:

- Fastställer anslaget för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 1:12 Inspektionen för vård och omsorg till 1127 miljoner kronor för år 2027, 1174 miljoner kronor för år 2028 och 1198 miljoner kronor för år 2029.
- Fastställer en låneram som uppgår till 125 miljoner kronor för investeringar i anläggningstillgångar för åren 2027–2029.
- Fastställer en anslagskredit för respektive år under perioden 2026–2028 om 3 procent av tilldelat anslag.
- Fastställer att krediten på räntekontot i Riksgäldskontoret uppgår till 30 miljoner kronor.

Inledningsvis redovisas utgångspunkter för IVO:s förslag. Det samlade förslaget till finansiering för åren 2027–2029 redovisas därefter och följs av IVO:s totala investeringsbehov i anläggningstillgångar.

2. Kort om IVO

IVO:s främsta uppgifter är att ansvara för tillsyn och tillståndsprövning inom hälso- och sjukvård och därmed jämförlig verksamhet, socialtjänst och verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). IVO utövar även tillsyn över de verksamheter som utför estetiska behandlingar och som omfattas av lagen (2021:363) om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar.

Tillsynen omfattar såväl egeninitierade granskningar som handläggning av anmälningar enligt lex Sarah och lex Maria samt prövning av enskilda klagomål enligt patientsäkerhetslagen (2010:659). IVO ansvarar även för register över verksamheter enligt patientsäkerhetslagen, socialtjänstlagen (2001:453) och LSS.

Syftet med IVO:s tillsyn och tillståndsprövning är att bidra till att befolkningen får vård och omsorg som är säker och av god kvalitet samt bedrivs i enlighet med gällande regelverk. Tillsynen ska vara riskbaserad och utgå från ett patient- och brukarperspektiv. I uppdraget ingår att förebygga och motverka brottslighet inom myndighetens verksamhetsområde.

Sammanlagt har IVO cirka 830 anställda och verksamheten bedrivs vid sex olika orter i landet. Från och med 2024 planeras och genomförs all tillsyn nationellt i en enhetlig struktur för ledning och styrning. Myndighetens arbete med tillståndsprövning är sedan tidigare samlat på en avdelning som hanterar ansökningar om tillstånd från hela landet.

Myndigheten genomför för närvarande en organisatorisk förändring. Den 1 december 2025 inrättades en rättsavdelning. Från den 1 april 2026 utökas ansvaret för avdelningen för tillståndsprövning till att även omfatta ansvaret för arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet. Tillsynsverksamheten kommer därutöver att utvecklas vidare under 2026.

3. Ökade krav på tillsyn och tillståndsprövning

IVO konstaterar att det fortsatt finns betydande risker och brister inom vården och omsorgen. Förekomsten av oseriösa och kriminella aktörer innebär ökad komplexitet och ställer nya krav på myndighetens tillsyn och tillståndsprövning.

Samtidigt tillkommer ny och förändrad lagstiftning som medför nya tillsynsbehov och nya tillståndspliktiga verksamheter. Myndighetens uppdrag har därmed successivt breddats och fördjupats.

För att möta dessa förändringar behöver tillsynen utvecklas metodmässigt och organisatoriskt.

3.1. Arbetet mot oseriösa och kriminella aktörer – en integrerad del av verksamheten

Under de senaste åren har oseriösa och kriminella aktörer i ökad omfattning etablerat sig i hälso- och sjukvården och omsorgen.

IVO genomför nu organisatoriska förändringar för att säkerställa att arbetet mot oseriösa och kriminella aktörer är en integrerad del av den ordinarie tillsynen och tillståndsprövningen.

I IVO:s tillsyn och tillståndsprövning framträder oseriösa och kriminella aktörer som ett växande problem. Bristerna medför risker för patientsäkerheten och för utsatta grupper inom vård och omsorgen samt skadar tilliten till välfärdssystemet.

IVO har under de senaste åren förstärkt tillsynen och tillståndsprövningen genom regeringsuppdrag, utvecklade arbetssätt, digitala verktyg och ökad samverkan med andra myndigheter och relevanta aktörer. Detta har stärkt myndighetens förmåga att identifiera och ingripa mot oseriösa och kriminella aktörer.

Tillsynen har breddats och fördjupats. Under 2024–2025 har 104 verksamheter inom omsorgen förbjudits eller fått tillstånd återkallade. Inom hälso- och sjukvården har 16 verksamheter förbjudits under samma period.

3.2. Tillsynen av vård och omsorg behöver fortsatt prioriteras

IVO:s tillsyn visar fortsatt betydande brister inom vården och omsorgen. Såväl egeninitierade tillsyner som den årliga författningsreglerade tillsynen visar på systematiska brister som kräver fortsatt uppföljning.

Bristerna rör ofta individer i särskilt utsatta situationer. Inom den årliga tillsynen av boenden för barn och unga har IVO konstaterat att våld, hot och övergrepp fortsatt förekommer vid många HVB. Myndigheten har även konstaterat allvarliga brister vid statliga ungdomshem (SiS).

Med start hösten 2024 genomför IVO en nationell tillsyn med fokus på socialnämndernas handläggning och kontroll när barn och unga placeras i privat drivna verksamheter, hantering av orosanmälningar, uppföljning av placeringar samt egenkontroll inom området. Totalt har 303 kommuner och stadsdelar granskats och resultaten visar på fortsatta brister och behov av ytterligare uppföljning. Tillsynen fortsätter under innevarande år.

Under 2025 genomförde IVO en granskning av privata vårdgivare som utför neuropsykiatrisk vård. Brister uppmärksammades i samtliga verksamheter och omfattade hela vårdkedjan. Ingen av vårdgivarna uppfyllde helt kraven på en god och säker vård.

Exemplen illustrerar behovet av systematisk uppföljning och återföring av tillsynsresultat för att åstadkomma varaktiga förbättringar.

3.3. Nya tillsynsområden och tillståndsplikter ställer högre krav

IVO:s ansvarsområden har successivt utökats. Sedan årsskiftet ansvarar IVO för tillståndsgivning för privata tandvårdsgivare. Förberedelsearbete har genomförts under 2025 och implementeringen fortsätter under 2026, inklusive rekrytering, utbildning och teknisk utveckling.

Under andra halvan av 2026 och 2027 tillkommer ytterligare uppgifter, bland annat tillsyn över språkkrav inom äldreomsorgen från den 1 juli 2026 samt att

kommunerna ska rapportera in sitt arbete med aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd till IVO från 1 juli 2026. Även tillsyn kopplad till kommuners och regioners skyldighet att lagerhålla sjukvårdsprodukter kommer börja gälla från den 1 januari 2027.

Ett ytterligare utökat ansvar följer av implementeringen av förordningen om det europeiska hälsodataområdet (EHDS). IVO har i uppdrag att förbereda rollen som organ för tillgång till hälsodata med ansvar för att övervaka regelefterlevnad enligt artiklarna 57.1 a ii samt 63–64 i förordningen.

Myndighetens preliminära bedömning är att kostnaden för 2027 uppgår till 8–20 miljoner kronor, med ökade kostnader därefter. Kostnaderna avser bland annat etablering av organisation, kompetensuppbyggnad samt utveckling av metoder och system.

Ytterligare förslag om nya tillståndsplikter, bland annat inom primärvården, är föremål för utredning. Erfarenheten från nyligen införda tillståndsplikter visar att införandeprocessen är resurskrävande.

IVO bedömer att de beslutade uppgifterna för 2027 ryms inom budgeterat anslag. För eventuella ytterligare tillkommande uppgifter därefter är det ännu för tidigt att göra kostnadsberäkningar. Nya uppgifter behöver i enlighet med tidigare redovisning, åtföljas av full finansiering.

4. Förslag till finansiering

Med utgångspunkt i de resonemang som förs i budgetunderlaget föreslår IVO att myndighetens medel 2027–2029 fastställs i enlighet med nedanstående tabell.

Tabell 1 Översikt över verksamhetens finansiering (tkr)

TKR	År 2025 Utfall	År 2026 Prognos	År 2027 Beräkn.	År 2028 Beräkn.	År 2029 Beräkn.
Utgiftsområde 9, anslag 1:12, tilldelning	904 853	1 079 532	1 126 581	1 174 161	1 197 645
Utgiftsområde 9, anslag 4:5, del till IVO	0	7 000	7 000	7 000	7 000
Utgiftsområde 9, anslag 4:7, del till IVO	0	15 000	15 000	15 000	15 000
Avgiftsintäkter som får disponeras	0	0	0	0	0
Övriga intäkter som disponeras	52 087	25 900	14 400	14 400	12 400
Summa	956 940	1 127 432	1 162 981	1 210 561	1 232 045

I övriga intäkter som disponeras 2026 ingår intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191) och bidrag för beslutade regeringsuppdrag. I summeringen av bidrag för uppdrag 2027–2029 inkluderas belopp för aviserade regeringsuppdrag med slutredovisning under dessa år. I övriga intäkter som disponeras ingår även intäkter för utlämnande av handling för åren 2027–2029.

4.1 Avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2 Offentligrättsliga avgifter med bestämt ekonomiskt mål

Verksamhet	Ack +/- utgå. 2025	År 2026 Prognos	År 2027 Beräkning	År 2028 Beräkning	År 2029 Beräkning
Blodverksamhet tillståndsprövning	10 892	12 026	13 151	14 265	15 369
Vävnads- och cellverksamhet tillståndsprövning	5 757	6 401	6 973	7 521	8 047
Tillståndsprövning enligt SoL och LSS	-291 079	-323 332	-358 082	-395 402	-435 369
Tillståndsprövning av skyddade boenden	-18 247	-20 299	-20 572	-20 896	-21 271
Avgift för tillsyn estetiska behandlingar	36 950	50 884	64 588	78 055	91 278
Avgift för tillstånd att bedriva tandvårds- verksamhet	-	19 000	-38 000	-42 500	-30 250
Summa	-255 727	-255 320	-331 943	-358 956	-372 196

Tabell 3 Justerat ackumulerat resultat för blod- och vävnadsverksamheter inklusive tillsynskostnader

	Ack +/- utgå. 2025
Ackumulerat överskott blodverksamheter (se tabell 2)	10 892
Ackumulerat överskott vävnads- och cellverksamheter (se tabell 2)	5 757
Kostnader för tillsyn över verksamheterna	-85 336
Ackumulerat resultat	-68 687

I tabell 2 redovisas ackumulerat nettoresultatet avseende tillståndsprövningens två verksamheter. Detta enligt indelningen i regleringsbrevet. I tabell 3 redovisas en sammanställning av ackumulerat resultat, där kostnaden för tillsynen av verksamheterna inkluderats.

Avgift för blodverksamhet: den som ansöker om tillstånd till att bedriva blodverksamhet enligt blodsäkerhetslagen ska betala ansökningsavgift med 2 000 kronor. Årsavgiften för tillstånd tas ut av tillsynsmyndigheten med 18 000 kronor.

Vävnads- och cellverksamhet: den som ansöker om tillstånd att bedriva verksamhet vid vävnadsinrättning ska betala ansökningsavgift med 2 000 kronor. Årsavgiften för tillstånd tas ut av tillsynsmyndigheten med 18 000 kronor.

Tillståndsprövning enligt SoL och LSS: IVO ska genom prövning av viss enskild verksamhet enligt socialtjänstlagen och LSS bedöma om de aktörer som ansöker om tillstånd har förutsättningar att bedriva verksamhet med god kvalitet och säkerhet. Regeringen beslutade 2025 att höja avgiften för att söka tillstånd till 77 500 kronor och att avgiften för ansökan om ändring av befintligt tillstånd ligger kvar på 21 000 kronor.

Tillståndsprövning skyddat boende: Privata aktörer behöver från och med den 1 april 2024 tillstånd för att yrkesmässigt få bedriva skyddat boende. Avgift för att bedriva enskildverksamhet är satt till 77 500 för nyansökan och till 21 000 för att ansöka om ändring av befintligt tillstånd.

Avgifter för tillsyn av estetiska behandlingar: den som bedriver verksamhet inom estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar ska betala 13 500 kr i årsavgift till Inspektionen för vård och omsorg för myndighetens tillsyn.

Avgifter för tillstånd att bedriva tandvårdsverksamhet: Från den 1 januari 2026 krävs det tillstånd för alla privata vårdgivare som yrkesmässigt bedriver verksamhet som omfattas av tandvårdslagen. För prövning av en ansökan om tillstånd ska en avgift på 30 000 kronor betalas.

4.1.1 Det ekonomiska målet för den avgiftsbelagda verksamheten bör ändras

Det ekonomiska målet för den avgiftsbelagda verksamheten är full kostnadstäckning, förutom vad gäller tillståndsgivning för privat tandvård. IVO bedömer inte att detta mål kan uppnås. IVO ser inte heller att målet kan uppnås genom en effektivisering av tillståndsprövningen.

Avseende IVO:s kostnader har myndigheten identifierat en rad områden där handläggningen av tillståndsansökningar kan effektiviseras. De effektiviseringar som kan uppnås genom dessa initiativ bedöms dock inte kunna minska kostnaderna till en nivå som med aktuella avgiftsnivåer motsvarar intäkterna.

Myndigheten anser därför att det ekonomiska målet om full kostnadstäckning bör ändras även för tillståndsprövningen i övrigt.

4.2 Sanktionsavgifter och särskild avgift

Tabell 4 Sanktionsavgifter och särskild avgift

Inkomsttitel 2714, Sanktionsavgifter m.m.	År 2025 Utfall	År 2026 Prognos	År 2027 Beräkning	År 2028 Beräkning	År 2029 Beräkning
Intäkter	101 837	104 691	107 593	132 293	135 615

Tabell 4 avser särskild avgift i processen för ej verkställda beslut och gynnande domar. IVO kan ansöka om särskild avgift vid förvaltningsdomstol när det står

klart att en kommun inte utan oskäligt dröjsmål tillhandahållit en biståndsinsats enligt SoL eller en insats enligt LSS som någon är berättigad till enligt ett beslut av kommunen.

Detta avser också sanktionsavgifter vid tillsyn enligt lag (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster. IVO är tillsynsmyndighet för säkerhet i nätverk och informationssystem inom hälso- och sjukvården. Enligt lagen ska tillsynsmyndigheten ta ut en sanktionsavgift av den som underlåter att göra en anmälan till tillsynsmyndigheten, vidta säkerhetsåtgärder eller rapportera incidenter.

5. Investeringar i anläggningstillgångar

Tabell 5 Verksamhetsinvesteringar

TKR	År 2025 Utfall	År 2026 Prognos	År 2027 Beräkning	År 2028 Beräkning	År 2029 Beräkning
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	11 398	28 500	28 500	28 500	28 500
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 382	500	500	500	500
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	1 246	1000	4000	1500	1000
Summa verksamhetsinvesteringar	14 026	30 000	33 000	30 500	30 000
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret	14 026	30 000	33 000	30 500	30 000
Summa finansiering	14 026	30 000	33 000	30 500	30 000

5.1 Lokalrelaterade investeringar

De lokalrelaterade investeringarna avser i huvudsak:

- Förbättringsutgift på annans fastighet, i form av säkerhetsteknik (lås-, larm- och passersystem) samt vissa förändringar i lokalernas utformning.
- Övriga inventarier, i form av möbler, belysning med mera.

5.2 Investeringar i immateriella anläggningstillgångar

IVO kommer under kommande år fortsätta utvecklingsarbetet med digitalisering, stärkt informationshantering och effektiviseringar. En stor del av arbetet är fokuserat på att förbättra datafångst, datakvalitet och att skapa ännu bättre förutsättningar för ett datadrivet arbetssätt.

5.3 Låneram för verksamhetsinvesteringar

Tabell 6 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

TKR	År 2025 Utfall	År 2026 Prognos	År 2027 Beräkning	År 2028 Beräkning	År 2029 Beräkning
IB lån i Riksgäldskontoret	75 966	62 767	67 845	73 855	75 534
Nyupplåning	16 906	30 000	33 000	30 500	30 000
Amorteringar	30 105	24 922	26 990	28 821	28 871
UB lån i Riksgäldskontoret	62 767	67 845	73 855	75 534	76 664
Beslutad/föreslagen låneram	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000
Ränteutgifter	1 432	1 412	1 696	2 216	2 266
Summa amorteringar och ränteutgifter	31 537	26 334	28 686	31 037	31 137

Finansiering av räntor och avskrivningar					
Utgiftsområde 9, anslag 1:12	31 537	26 334	28 686	31 037	31 137
Summa amorteringar och ränteutgifter	31 537	26 334	28 686	31 037	31 137

6. Övriga villkor

6.1 Låneram

IVO:s låneram uppgår till 125 miljoner kronor.

IVO föreslår inte någon ändring för budgetåren 2027–2029.

6.2 Räntekontokredit

IVO:s kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret uppgår till 30 miljoner kronor 2026.

IVO föreslår inte någon ändring för budgetåren 2027–2029.

6.3 Anslagskredit och anslagssparande

IVO föreslår att befintliga finansiella villkor fortsätter att gälla för perioden 2027–2029.